

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 marca 2026 r.

Pozycja 40

POSTANOWIENIE z dnia 17 września 2025 r. Sygn. akt Ts 72/23

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Parafii Rzymskokatolickiej [...] w G. o zbadanie zgodności:

art. 292 w związku z art. 172 § 1 w związku z art. 285 § 1 i 2 w związku z art. 305⁴ w związku z art. 352 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, ze zm.) w zakresie, w jakim:

- „umożliwiają nabycie przez zasiedzenie służebności przesyłu w dobrej wierze na nieruchomości przywróconej skarżącym w drodze postępowania regulacyjnego prowadzonego na podstawie art. 61 ust. 1 pkt 2) ustawy z [dnia] 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1347[,], ze zm.)”,
- uniemożliwiają „przerwanie biegu zasiedzenia służebności przesyłu na nieruchomości będącej przedmiotem postępowania regulacyjnego do czasu przyznania prawa własności tej nieruchomości w stanie wolnym od obciążeń w postępowaniu regulacyjnym prowadzonym z udziałem przedstawiciela Skarbu Państwa na mocy orzeczenia Komisji Majątkowej z 5 lutego 1993 r., zgodnie z ustawą o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego”, z art. 2, art. 21 ust. 1 i 2, art. 25 ust. 4, art. 31 ust. 2 i 3, art. 32 ust. 1 i 2, art. 37 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1-3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 27 marca 2023 r. (data nadania) Parafia Rzymskokatolicka [...] w G. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżąca jest właścicielem nieruchomości (działki nr 30) położonej w G., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr [...]. Własność powyższej nieruchomości została przywrócona skarżącej na mocy orzeczenia Komisji Majątkowej w Warszawie z 5 lutego 1993 r.

(sygn. akt [...]). Przez nieruchomościę skarżącej przebiega napowietrzna linia energetyczna średniego napięcia, której właścicielem jest ENEA Operator Sp. z o.o. z siedzibą w P. (dalej: przedsiębiorstwo energetyczne). Skarżąca, pismem z 20 sierpnia 2016 r., wezwała przedsiębiorstwo energetyczne do zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu za odpowiednim wynagrodzeniem i o wypłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, jednak uzyskała odpowiedź odmowną.

W związku z tym skarżąca 20 lutego 2018 r. wystąpiła do Sądu Rejonowego w W. Wydział I Cywilny z wnioskiem o ustanowienie na nieruchomości stanowiącej jej własność, na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego, służebności przesyłu za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 21 516,00 zł.

Postanowieniem z 2 sierpnia 2022 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w W. oddalił wniosek skarżącej, stwierdziwszy że przedsiębiorstwo energetyczne nabyło służebność gruntową o treści służebności przesyłu przez zasiedzenie (w dobrej wierze). Apelacja skarżącej w tym zakresie została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w P. Wydział XV Cywilny Odwoławczy z 16 listopada 2022 r. (sygn. akt [...]).

Postanowienie Sądu Okręgowego – doręczone pełnomocnikowi skarżącej 26 grudnia 2022 r. – wskazane zostało jako ostateczne rozstrzygnięcie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 30 czerwca 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 10 lipca 2023 r.) wezwał skarżącą do udokumentowania daty doręczenia ostatecznego orzeczenia oraz odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem postanowienia Sądu Rejonowego w W. z 2 sierpnia 2022 r. (sygn. akt [...]).

Skarżąca doręczyła dokumenty 17 lipca 2023 r. (data nadania).

Trybunał Konstytucyjny postanowieniem z 19 września 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 26 września 2023 r.) zawiesił postępowanie przed Trybunałem w związku z wystąpieniem przez skarżącą ze skargą kasacyjną.

Sąd Najwyższy postanowieniem z 25 lipca 2024 r. (sygn. akt [...]) odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w związku z czym Trybunał postanowieniem z 5 marca 2025 r. podjął zawieszone postępowanie, natomiast zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 17 marca 2025 r.) skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: doprecyzowanie przedmiotu zaskarżenia (tj. przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącej określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżąca domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją – art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK) przez wyjaśnienie, czy jest nim wskazany na stronie 1 skargi (po słowach: „wnoszę o: 1. Stwierdzenie niezgodności”): „art. 292 w zw. z art. 172 § 1 w zw. z art. 285 § 1 i 2 w zw. z art. 305⁴ w zw. z art. 352 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 ze zm.)”, czy wskazany na stronie 2 skargi (po słowach: „Określam przedmiot skargi konstytucyjnej wskazując na naruszenie przepisów:”): „art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c. w zw. z art. 292 k.c. w zw. z art. 172 § 1 k.c. w zw. z art. 285 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 352 § 1 k.c. w związku z art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego”. Skarżąca została także zobowiązana do uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanych przepisów z konstytucyjnymi wolnościami lub prawami wyrażonymi w postanowieniach Konstytucji wskazanych w *petitum* skargi (s. 1), z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

Skarżąca odniosła się do powyższego zarządzenia w piśmie procesowym z 24 marca 2025 r. (data nadania).

Zdaniem skarżącej wykładnia kwestionowanych przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, ze zm.), przyjęta w dotychczasowym

orzecznictwie Sądu Najwyższego, stosowana przez sądy powszechne, w tym Sąd Okręgowy w P., doprowadziła w sprawie skarżącej do naruszenia jej konstytucyjnego prawa własności, a także zasad: proporcjonalności, równości wobec prawa oraz demokratycznego państwa prawnego.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna lub gdy braki formalne nie zostały usunięte w ustawowym terminie.

2. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. W związku z tym art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK zobowiązuje skarżącego do określenia przedmiotu skargi, tj. do wskazania przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego wydano w jego sprawie orzeczenie, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji i w stosunku do którego domaga się stwierdzenia niezgodności z ustawą zasadniczą.

3. Jako że skarżąca nie określiła jednoznacznie tak rozumianego przedmiotu skargi, Trybunał wezwał do jego doprecyzowania. Zarządzeniem z 5 marca 2025 r. zobowiązał skarżącą do wyjaśnienia, czy kwestionuje zgodność z Konstytucją wskazanych na stronie pierwszej skargi przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.c.), czy przywołanych na stronie drugiej, określonych jako jej przedmiot, także przepisów innych aktów normatywnych.

W piśmie procesowym z 24 marca 2025 r. skarżąca nie wyjaśniła tej kwestii. Potwierdziła, że kwestionuje przywołane na stronie pierwszej skargi przepisy k.c., ale podała zupełnie inny zakres ich zaskarżenia. Wykonując zarządzenie wskazała więc inne przepisy niż te, które zakwestionowała pierwotnie. Ponadto sformułowała dodatkowo wzorzec kontroli w postaci art. 45 Konstytucji.

Trybunał przypomina, że określenie kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie oraz wskazanie naruszonej konstytucyjnej wolności lub prawa, o których mowa w art. 53 ust. 1 i 2 u.o.t.p.TK, jest elementem konstrukcyjnym skargi i zgodnie z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK musi nastąpić w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu ostatecznego orzeczenia. W piśmie procesowym z 24 marca 2025 r. skarżąca nie mogła więc zmodyfikować przedmiotu zaskarżenia i wzorców kontroli.

Wziąwszy powyższe pod uwagę Trybunał stwierdza, że skarżąca nie usunęła prawidłowo braku formalnego skargi konstytucyjnej.

Wskazana okoliczność jest, zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK, podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżące przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.